

دبستان

ویرایش ۳

طبق آخرین تغییرات
کتاب‌های درسی

یادگیری متقاطع

۵۱ جدول برای علوم / فارسی / اجتماعی

..... خشت چهارم

از آموزش‌های دبستانی

سیدرضا تهامی، آرزو عقابی

فهرست

۳	یادگیری متقاطع شیوهای نوین برای ورود، ابزاری مؤثر برای مرور
۵	جدول‌های اجتماعی
۱۸	جدول‌های علم
۲۶	جدول‌های درسی
۳۴	پاسخ‌های جدول‌ها

به توضیح و ریویز پاسخ‌نامه (در صفحه‌ی ۴) دقت فرمایید

عنوان موضوع:	یادگیری متقاطع / ۵۱ جدول برای خشت چهارم آموزش‌های دبستانی (ویرایش سوم)
پدیدآورندگان:	سیدرضا تهامی، آرزو عقابی
فروست:	کتاب‌های دبستانک (برنامه‌ریزی و سرپرستی: سیدرضا تهامی)
مشخصات نشر:	تهران، نشر فردین (مدیر مسئول: فردین مهاجری) / مدیر اجرایی: پریا فرهادی / مدیر فنی: نرگس آطاهریان
مشخصات ظاهری چاپ:	مدیر هنری: بیتامشعشعی فکور / طراح جلد: حسین صابری / صفحه‌آرایی: زهرا جلالیان، شیرین حیاط‌شاهی
شابک:	۴۰ صفحه، مصور، دو رنگ
وضعیت فهرست‌نویسی:	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۹۱-۲-۴
ردمبندی دیوئی:	فیا
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی:	۳۷۲/۰۷۶
	۲۵۶۱۷۲۶
چاپ اول ویرایش سوم: زمستان ۱۳۹۵	
شمارگان: ۵۰۰۰	
چاپ اول ویرایش دوم: ۱۳۹۳	
شمارگان: ۱۰۰۰	
چاپ اول: ۱۳۹۲	
شمارگان: ۱۰۰۰	

یادگیری متقاطع - خشت چهارم

شیوهای نوین برای ورود و ابزاری مؤثر برای مرور

در طرح جامع آموزشی دبستانک، هر مجموعه کتاب، کارکرد یا کارکردهای ویژه‌ای دارد که ضمن ارتباط با یکدیگر، دانش‌آموز را در قسمتی از مسیر آموزشی، همراهی و کمک می‌کند. شناخت این کارکردها توسط اولیا و مربیان، تأثیر به‌سزایی در افزایش بازده کتاب‌ها دارد.

* نخستین کارکرد ویژه: روش یادگیری متقاطع، «ورود» است. ورود به مطالعه‌ی فعال هر مبحث که، دقیقاً به معنا، شروع مطالعه و شروع یادگیری آن فصل نیست. «ورود»، به تعبیر ما از جایی شروع می‌شود که دانش‌آموز به طور جدی به پرسشی درباره‌ی آن مبحث فکر می‌کند و به تعامل با مفاهیم آن می‌پردازد.

تقاطع‌آشنایی‌ها

یادگیری متقاطع به وسیله‌ی یک جدول کلمات متقاطع که بخش مهمی از آن، واژه‌های همان درس است و مطالب مرتبط با آن‌ها در شرح جدول نوشته شده است. دانش‌آموز تأمل چند ثانیه‌ای روی هر شرح دارد و کوشش ذهنی مختصر برای یافتن واژه، می‌تواند نقش مؤثر کوچکی (استارت) را ایفا کند که کمک می‌کند موتور بزرگ و اصلی (تعامل با مفاهیم و یادگیری آن مبحث) را به حرکت درآورد.

«متقاطع بودن» این واژه‌ها کمک می‌کند تا دانش‌آموز سریع‌تر به آن‌ها برسد. شیرینی یافتن هر واژه که در هماهنگی با واژه‌های متقاطع، او را به لذت بیشتری می‌رساند، عاملی مهم برای افزایش انگیزه‌ی او برای یادگیری آن مبحث است. نکته‌ی مهم، نقش مؤثر پاسخ‌نامه در این فرآیند است که دانش‌آموز باید به آن توجه کند و نقش این پاسخ‌نامه به کلی با نقشی که پاسخ‌نامه‌های متعارف در برخی کتاب‌های درسی دارند، متفاوت است. پاسخ‌نامه به پرسش‌های آموزشی که درج آن در کتاب و همراه با پرسش‌ها، به نظر ما به هیچ‌وجه درست نیست، اما چون در این‌جا یادگیری هنوز شروع نشده، وجود پاسخ‌نامه برای تکمیل فرآیند «ورود» است و دقیقاً ضروری است.

*کارکرد دوم این جدول‌ها، نقش مؤثری است که در زمان «مرور» دارند. وقتی که حجم و تنوع مباحث درسی، موانعی برای بازیابی و به یاد آوردن انبوه مطالبی هستند که دانش‌آموز فراگرفته است و اکنون باید توسط امتحان‌ها محک زده شوند.

حلّ جدول‌ها در این مرحله (یا حلّ مجدد آن‌ها اگر قبلاً هم حل شده‌اند) کمک می‌کند که نوعی سامان‌دهی ذهنی (که هم‌خوان با قابلیت‌های ذهنی هر دانش‌آموز است) در آموخته‌های او ایجاد شود. این که حلّ جدول به عنوان نوعی بازی و سرگرمی شناخته شده است، کمک می‌کند تا تعداد بیش‌تری از دانش‌آموزان استفاده از آن را در زمان‌های هر دو کارکرد، در برنامه‌ی خود قرار دهند.

تشکر ویژه از معلمان و کارشناسان

باعث ابراز مسرت و خوش حال گردان ما بود که اکثریت مطلق معلمان ورزیده و باسابقه و کارشناسانی که کتاب‌های قبلی یادگیری متقاطع را دیدند، در همان تورق ساده‌ی اوّلیه متوجه دو کارکرد ویژه‌ی روش یادگیری متقاطع در مسیر آموختن و یادگیری دانش‌آموزان شدند و همگی اذعان داشتند که جای چنین کتاب‌هایی تاکنون خالی بوده است. حتی فراتر از این، بسیاری از آنان متوجه نقش مهمّ پاسخ‌نامه‌ها در تکمیل فرآیند یادگیری متقاطع شدند.

اصرار ما بر یک‌سان بودن قالب کار (همه‌جا جدول‌های ۷×۷) که کارمان را بسیار سخت‌تر کرد، دقیقاً یک دلیل آموزشی داشت که معلمان گرامی متوجه آن شدند. از این نکته با تحسین یاد کردند. درباره‌ی این نکات و موارد دیگری که در این روش مهم هستند، انشاءالله، جلدی در کتاب‌های راهنما توضیح بیش‌تری خواهیم داد.

حضور چنین معلمان و کارشناسانی، ما را به آینده‌ی آموزشی ایران بسیار امیدوارتر کرد.

سیدرضا تهامی

این کتاب می‌تواند برای همه‌ی دانش‌آموزان دبستانی مورد استفاده‌ی موثر و لذت‌بخش باشد. برای سومی‌ها و پیش از آن (در تابستان) جنبه‌ی پیش‌خوانی دارد (ورود) و برای پنجمی‌ها و بالاتر نیز فایده‌ی مرور را خواهد داشت. برای چهارمی‌ها هم که می‌تواند در طول سال فصل به فصل کار شود. (ورود و مرور)